

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ WEB 2.0 У НАВЧАННІ КРАЇНОЗНАВСТВА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА США

Тетяна ДАЦЬКА (Кіровоград, Україна)

У статті здійснено огляд деяких електронних технологій Web 2.0, які можуть бути використані у викладанні / вивченні курсу Країнознавства Великобританії та США у вищих закладах освіти.

Ключові слова: країнознавство Великобританії та США, дистантна форма освіти, Інтернет-технології, Web 2.0, Google Docs, Wiki, Moodle.

The paper is the survey of those Web 2.0 Internet technologies that can be used while teaching / studying the course of British and American Countrystudy on a university level.

Key words: British and American Countrystudy, Internet-technologies, distant form of learning, Web 2.0, Google Docs, Wiki, Moodle.

Глобалізація наукового та культурного життя неминуче торкається і організації навчального простору та методів навчання іноземних мов. Одним із свідчень глобалізаційних процесів в освітній сфері є використання засобів Інтернету для викладання / вивчення іноземних мов та все ширше використання дистантної форми освіти.

Навіть побіжний огляд вітчизняних публікацій останніх років засвідчує широкий інтерес викладачів іноземних мов до використання тих засобів Інтернету, які допомагають опанувати іншомовними знаннями, навичками та вміннями. Статті за цією тематикою торкаються і більш загальних питань, а саме: змістового наповнення моделі підготовки майбутнього вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій у професійній діяльності [1], навчання ділової англійської мови з використанням Інтернет-ресурсів / технологій [2], особливостей роботи над груповими веб-проектами [3]; і розвитку окремих видів мовленнєвої діяльності – навчання писемного спілкування [4; 5] та навчання читання [6]. Інтернет технології розвиваються дуже швидко, нові можливості для вивчення іноземних мов з'являються постійно і надають все більше змоги по-новому організувати навчальний процес. Проте на цей час не висвітленим залишається питання, які засоби сьогодні Інтернет надає для організації викладання / вивчення певного теоретичного курсу. Ця стаття – погляд не спеціаліста-комп'ютерника, що можна використовувати для навчання теоретичного курсу. Вона є результатом відвіданих автором тренінгів з використання Інтернет технологій у навчальному процесі, організованих Мовним центром та підвищення кваліфікації КДПУ ім. В. Винниченка та проведених Томасом Таскером (Senior English Language Fellow, US Department of State) (березень 2010 р.) та викладачами кафедри інформатики КДПУ ім. В. Винниченка П.І. Андронатієм та В.В. Котяком (“WEB 2.0 в навчальному процесі”) (червень 2010 р.).

Мета цієї статті – на прикладі курсу Країнознавства Великобританії та США зробити огляд тих ресурсів Інтернет (так званих *Веб 2.0 /Web 2.0* технологій), які можуть бути використані для викладання будь-якого теоретичного курсу.

Для початку опишемо поняття *Веб 2.0* та деякі із складових цих технологій. Словосполучення *Веб 2.0* не є науковим терміном і позначає поняття, яким користуються для позначення ряду технологій та послуг Інтернету. За визначенням Тіма О'Рейлі, *Web 2.0* (на протизвагу «старому» Веб 1.0), є методикою проектування систем, які через врахування мережових взаємодій стають тим кращими і повнішими, чим більша кількість людей ними користуються. Слід зазначити проте, що питання надійності, достовірності та об'єктивності тут не розглядаються. Особливістю *Веб 2.0* є те, що користувачів заохочують до наповнення та багаторазової перевірки контенту [7]. По суті, *Web 2.0* – це комплексний підхід до організації, реалізації та підтримки Web-ресурсів. Першим, хто використав словосполучення *Web 2.0*, стало видавництво O'Reilly Media, що спеціалізується на інформаційних технологіях. Це сталося в 2004 році. Трохи пізніше керівник видавництва Тімоті О'Рейлі сформулював частину принципів *Web 2.0*. За час, що минув, сфера *Web 2.0* розширилася, витіснивши традиційні Web-сервіси, які тепер отримали назву Web 1.0. [7] Принциповою відмінністю технології Веб 2.0 від технологій Веб 1.0 (першого покоління сервісів мережі Інтернет), є те, що її використання дає змогу не лише переглядати веб-ресурси мережі, а й завантажувати власні, здійснювати обмін цими ресурсами з іншими користувачами, діяти спільно з метою їхнього накопичення, брати участь в обговореннях та ін. [8]. Варто зауважити, що використання соціальних сервісів *Веб 2.0* не є складним процесом, оскільки не вимагає знань мови програмування або умінь створювати html-сторінки. Простота і зручність використання соціальних сервісів *Веб 2.0* дає змогу економити час і не витратити його на довгі пояснення технології функціонування веб-систем [8].

Можливо, найяскравішим прикладом *Веб 2.0* технологій є *Вікіпедія* – відкрита багатомовна вікі-енциклопедія, яка підтримується некомерційною організацією «Фонд Вікімедіа». Назва утворена від слів «вікі» (технології для створення сайтів) і «енциклопедія». Вікіпедія є п'ятим за популярністю веб-сайтом у світі — його відвідують понад 400 млн. осіб у місяць. Як інтернет-довідник Вікіпедія є найбільшою і найпопулярнішою серед подібних сайтів. За обсягом відомостей і тематикою Вікіпедія вважається найповнішою енциклопедією, яка коли-небудь створювалася за всю історію людства. Однією з переваг Вікіпедії є можливість представлення інформації рідною мовою.[7]. Загалом же *вікі-енциклопедія* – це сайт довідкового характеру, наповнення якого здійснюється спільними зусиллями великої кількості учасників. Сайт функціонує за спеціальною технологією, яка називається «вікі» (від гавайського «wiki-wiki» означає «швидко») [8].

Використання *вікі-енциклопедії* (за Стеценко Г.В. [8]) в навчальному процесі дає змогу:

- створити єдину платформу для надання енциклопедичних відомостей з певної галузі знань;
- активізувати використання та створення освітніх веб-ресурсів;
- організувати індивідуальну або групову роботу студентів;
- глибше вивчити потрібну галузь знань;
- скоротити час навчання і підвищити рівень підготовки студентів;
- підвищити ефективність навчання студентів.

Навчальний ефект *вікі-енциклопедії* досягається також завдяки дидактичними принципам подання матеріалу, що реалізуються відповідними особливостями гіпертексту. Наприклад, можливість поєднання матеріалів різних довідникових та енциклопедичних видань в одній статті забезпечує принцип полілогу. Різні трактування одного і того ж поняття у різних довідниках, різних авторів можна зв'язати гіпертекстовими посиланнями. Ці зіставлення доповнюють одне одного, поглиблюють розуміння понять, підштовхують студента до самостійного порівняння та осмислення матеріалу.

Завдяки гіпертексту студент може швидко отримати тлумачення незрозумілих понять або термінів в статті. Для цього встановлюються гіпертекстові посилання між всіма логічно зв'язаними поняттями та термінами. Поняття, що розглядається студентом, зв'язується з тими, на які воно спирається або у яких конкретизується. Крім того, кожна стаття може супроводжуватись гіперпосиланнями на інші схожі статті вікі-енциклопедії або на освітні

веб-ресурси мережі Інтернет, що дає можливість студенту знайти більше подібних матеріалів.

Блог (англ. *blog*, від "web log", "мережевий журнал або щоденник подій") - це веб-сайт, в основний вміст якого регулярно додаються записи, що містять текст, зображення або мультимедіа. Кожен запис у веб-журналі має тему, зміст (текстові, графічні, звукові, відео дані), дату і час публікації. До кожного запису можуть додаватися коментарі інших людей, що забезпечує дискусію з приводу тієї чи іншої теми. Сукупність цих записів утворює хронологічну структуру веб-журналу, у якій останній запис завжди відображається на початку, а перший в кінці, тобто в зворотному порядку. Веб-журнал можна використовувати як засіб подання навчального матеріалу. Наприклад, у веб-журналі можна описувати події кожного дня, кожного заняття, кожного освітнього заходу, розклад занять, цікаві матеріали для роздумів і т.д. [див: 8].

Відмінності блогу від традиційного щоденника зумовлюються середовищем: блоги зазвичай публічні і передбачають сторонніх читачів, які можуть вступити в публічну полеміку з автором (у відгуках до блог-запису або своїх блогах). Для блогів характерна можливість публікації відгуків відвідувачами. Вона робить блоги середовищем мережевого спілкування, що має ряд переваг перед електронною поштою, групами новин, веб-форумами і чатами [9].

Сьогодні Інтернет надає також широкі можливості для безкоштовного збереження, класифікації, обміну графічними зображеннями, аудіо- та відеоресурсами, презентаціями, а також організувати обговорення завантажених матеріалів. Такі системи можуть бути використані в процесі навчання як джерело накопичення мультимедійних освітніх веб-ресурсів та система зберігання відео-, фото-, аудіо архівів [див: 8].

У мережі Інтернет функціонує низка сервісів, за допомогою яких можна завантажувати мультимедійні веб-ресурси:

- <http://Flickr.com>– «Flickr».
- <http://audacity.sourceforge.net>– «Audacity».
- <http://www.slideshare.net>– «SlideShare».
- <http://youtube.com>– «Youtube».

Так, наприклад, *Flickr* (фотосервіс порталу Yahoo!) — це веб-сайт для розміщення фотографій, їх обговорення та архівування. Часто використовується користувачами для зберігання фотографій. Популярний завдяки зручній та простій системі завантаження та пошуку фотографій. Дозволяє створювати тематичні групи, соціальні мережі. Кожний, хто зареєструвався на порталі Yahoo!, автоматично має доступ до послуг фотосайту *Flickr*.

Такий сервіс, як *Google Docs*, дозволяє одноосібно або в групі створювати документи та презентації в он-лайн режимі; завантажувати файли, які вже були створені; одночасно працювати з одним документом групі користувачів, які мають до нього доступ (тобто, були запрошені до співпраці та зареєструвалися); легко публікувати результати власної роботи у вигляді Веб-сторінки або бути доданим до блогу. Загалом *Google Docs* дозволяє легко організувати роботу зі своїми документами, якщо є доступ до будь-якого комп'ютера з під'єднанням до Інтернету [10].

Платформа підтримки дистантної освіти навчання *Moodle* – це веб-орієнтоване програмне забезпечення [див.: 11]. По суті, це веб-сайт з необхідними для підтримки навчання функціями. Типи елементів курсу можна розділити на декілька категорій:

1) *Статичні елементи:*

- веб-сторінка – відображає будь-який текст із зображенням, таблицями та гіперпосиланнями;

- файл – дозволяє викладачеві завантажити будь-який файл на сервер та надати студентам можливість завантажити його на свій комп'ютер. Найчастіше використовуються такі типи файлів як документи *Microsoft Word*, презентації *PowerPoint*, зображення (у форматі *GIF* або *JPEG*), аудіо файли (*mp3*) та відео файли;

- гіперпосилання на сайт – дозволяє зробити посилання з курсу на будь-який сайт в Інтернеті;

- лекція – дозволяє відображати матеріал у розгалуженому вигляді.

2) *Елементи для спілкування:*

- форум – дозволяє проводити обговорення будь-якої теми;
- чат – спілкування студентів між собою (або студентів з викладачем) в реальному часі;
- внутрішня система обміну повідомленнями, яка діє лише всередині Moodle.

3) *Елементи для колективної роботи:*

- форум – дозволяє приєднувати файли до повідомлень та обговорювати досягнення студентів;

- семінар – дозволяє студентам оцінювати роботу один одного.

4) *Елементи контролю знань студентів* дозволяють викладачеві давати студентам завдання та автоматично або в ручному режимі виставляти за них оцінки. Будь-який елемент курсу, з яким взаємодіє студент, зберігає результат взаємодії у базі курсу для подальшого перегляду викладачем. Таким чином викладач має змогу оцінити віртуальну відвідуваність курсу студентом. Елементи курсу, що оцінюються (тестування та завдання), зберігають оцінки в базі даних та надають викладачеві можливість переглядати їх. Викладач може застосовувати власну шкалу оцінювання до кожного тесту і завдання. Результати тестування відображаються у вигляді таблиці, яка містить прізвище та ім'я студента, час початку та закінчення тестування, оцінку.

Елементи курсу можуть бути розміщені у довільній послідовності. Також їх послідовність можна змінювати у будь-який момент.

Крім того, у курс можна завантажувати будь-які файли та давати на них посилання. Менеджер файлів нагадує стандартний провідник Windows та дозволяє працювати з файлами та папками, завантажувати їх на сервер та давати на них посилання у курсі або його елементах. Moodle, зокрема, може відображати такі типи файлів: графічні зображення в форматі JPEG, GIF, PNG; аудіо файли у форматі mp3, Flash-анімацію та ін.

Розглянувши особливості деяких Web 2.0 технологій Інтернету, спробуємо провести кореляцію між частинами навчально-методичного курсу Країнознавства Великобританії та США та засобами Інтернету, які можуть бути використані для викладання та вивчення дисципліни (див. Табл. 1).

Таблиця 1

**Використання Web 2.0 технологій
для забезпечення викладання теоретичного курсу**

<i>Назва частини НМК</i>	<i>Засоби Інтернету</i>
Навчально-методичний комплекс як документ у який входить опис предмета навчальної дисципліни, мета і завдання курсу, навчальна програма курсу, структура залікового кредиту курсу та тематичне планування, методи навчання, методи та критерії оцінювання, шкала оцінювання засвоєння навчального матеріалу тощо.	Публікація в <i>Google Docs</i>
Лекції з курсу, викладені текстом або у вигляді PowerPoint презентацій	Використання <i>Moodle</i> з посиланнями на публікації в <i>Google Docs</i>
Семінарські заняття з питаннями для самоперевірки, тести за матеріалом лекцій та семінарських занять тощо	Використання <i>Moodle</i>
Завдання для самостійної роботи	Використання <i>Wikis, Blogs, Flickr</i> тощо

Звісно, ця таблиця не є вичерпною, а створена лише для прикладу, як можна організувати навчання / вивчення теоретичної дисципліни за допомогою Web 2.0 засобів Інтернету. Особливо цікавим та продуктивним може бути використання сервісів Web 2.0 для забезпечення самостійної роботи студентів. Наприклад, у Wiki можна створювати сторінки з

додатковими до основного курсу довідковими матеріалами з будь-якої теми (історія Великобританії та США, міста, біографії президентів США, молодіжні організації тощо); у *Flickr* можна створювати архіви з фотокартками, які відображають визначні місця країн, портрети історичних осіб та митців, мистецькі твори тощо. *Google Docs* та *Blogs* надають змогу виконувати групові проекти за певними темами, які цікавлять студентів та потребують глибокої розробки (наприклад, особливості економічної кризи 30-х років у США та світова економічна криза початку XXI століття тощо)

Серед переваг дистантної форми освіти, яка підтримується сучасними Інтернет-технологіями, є швидше поширення розроблених викладачем навчальних матеріалів; простота в контролюванні навчальної діяльності студента та оцінці вкладу кожного студента до виконання певного спільного проекту; зручність в оцінюванні досягнень навчальної діяльності студентів. Для студентів позитив від використання технологій *Web 2.0* охоплює такі моменти як вищий ступінь автономії в опануванні дисципліною, можливість самостійно та в зручний час тренуватися, що особливо важливо для студентів-заочників.

Разом з тим, є й певні труднощі при такій організації навчального процесу. У першу чергу, це потреба в забезпеченості Інтернетом. По-друге, використання Інтернет-технологій вимагає певних навичок і від викладача, і від студента. Тож, певно, потрібно проводити попередні тренінги з використання *Web 2.0* технологій.

Проведений огляд деяких Інтернет-технологій, які можуть бути використані для викладання / вивчення курсу країнознавства Великобританії та США, дає підстави стверджувати, що сьогодні цілком реально з допомогою технологій *Web 2.0* забезпечити не тільки розвиток окремих іншомовних вмінь та навичок, а й викладання теоретичної дисципліни в режимі дистантної освіти. Найбільше можливостей для цього надає освітня платформа *Moodle*. Разом з тим, використання одного окремого сервісу, певно, є недостатнім. Тому, виходячи із специфіки завдань кожного окремого елемента теоретичної дисципліни, потрібно комплексно використовувати сервіси технології *Веб 2.0*.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Морська Л.І. Змістове наповнення моделі підготовки майбутнього вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій у професійній діяльності // Іноземні мови. – 2007. - № 3. – С.33-38.
2. Огурцова О.Л. Навчання ділової англійської мови з використанням Інтернет-ресурсів // Іноземні мови. – 2006. - № 4. – С.26-29.
3. Филатова А.В. Характеристика трудностей, возникающих при работе над групповыми Веб-проектами, и способы их преодоления // Вестник МГУ. Сер.19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2007. – № 2. – С.169-179.
4. Свиридок В.П. Інтернет-технології у процесі оволодіння студентами-заочниками вищих мовних навчальних закладів іншомовним писемним спілкуванням // Іноземні мови. – 2006. - № 4. – С.22-25.
5. Свиридок В.П. Навчання писемного мовлення студентів-філологів за допомогою інтерактивних вправ в Інтернеті (на матеріалі німецької мови) // Іноземні мови. – 2009. – № 1. – С. 43-46.
6. Нестеренко О.А. Інтернет у навчанні читання іспанською мовою як другою іноземною // Іноземні мови. – 2006. – № 3. – С.39-43.
7. Вікіпедія – <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
8. Стеценко Г.В. Технологія Веб 2.0 як засіб використання Веб-ресурсів майбутніми вчителями інформатики – <http://galanet.at.ua/publ/1-1-0-27>
9. Федор Л.М. Технології WEB-2. Урок інформатики – http://osvita.ua/school/lessons_summary/informat/6271
10. Google Docs – <http://www.google.com/google-d-s/tour1.html>
11. Moodle - <http://moodle.udec.ntu-kpi.kiev.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=9711>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Дацька – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: використання технологій *Web 2.0* у навчанні країнознавства Великобританії та США.